

Ons kenmerk: 24.002890

Relatie met:

Fractie VVD

Bezoekadres

Laan 19, 1741 EA
Schagen

Postadres

Postbus 8, 1740 AA
Schagen

Tel. (0224) 210 400
Fax (0224) 210 455
postbus8@schagen.nl
www.schagen.nl
@SchagenGemeente
Gemeente Schagen

KvK 56838328
IBAN

Datum 23 januari 2024
Ons kenmerk 24.002890
Uw kenmerk E. Bakker / team Veiligheid PLUS
Contact Beantwoording art.43-vragen CNO/NO Schagen
Onderwerp

Geachte heer, mevrouw

Hieronder treft u de beantwoording aan van de artikel 43-vragen van de VVD met betrekking tot de CNO/NO in Schagen.

Vragen

Op basis van het bovenstaande stellen wij u de volgende vragen:

- 1. Welke juridische onderbouwing is er op basis waarvan de burgemeester dit besluit, conform Artikel 172 van de gemeentewet en Artikel 5 van de wet Veiligheidsregio's, eenzijdig mag nemen?**

Wij begrijpen goed dat het besluit om opvang in Schagen te realiseren deze vragen bij u oproept. Hieronder geven wij behalve een direct antwoord op uw vraag ook een toelichting op de totstandkoming van het besluit.

Achtergrond

In de wet veiligheidsregio's zijn de kaders opgenomen met betrekking tot de bevoegdheden bij rampen en crisis. Ook of juist wanneer deze crisis meer dan één gemeente tegelijk treffen of die het belang van één gemeente overschrijden.

In artikel 1 van de Wet veiligheidsregio's is een ramp als volgt gedefinieerd:
Een gebeurtenis:

- Waardoor een ernstige verstoring van de fysieke veiligheid is of dreigt te ontstaan; en
- Waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

In artikel 5 van de wet Veiligheidsregio's wordt aangegeven dat de burgemeester het opperbevel heeft in geval van een ramp of een ernstige vrees van het ontstaan daarvan. Degene die aan de bestrijding van een ramp deelnemen staan onder zijn/haar bevel.

Zoals eerder aangegeven is er sprake van een nationale (zelfs internationale) vluchtelingen crisis. Er is één aanmeldcentrum in Nederland waar de asielzoekers binnenkomen. Hier is op dit moment blijvend te weinig plek omdat er nagenoeg geen doorstroming zit in de asielketen. Daarom is het noodzakelijk dat er een gecoördineerde inzet is om deze crisis aan te pakken. Het gaat hierbij om belangen die meer dan één gemeente overschrijdt en er vanuit het Rijk geen andere handreikingen en richting wordt gegeven om deze crisis op te lossen. Vanuit die reden is ingezet op basis crisismaatregelen te weten artikel 172 gemeentewet en artikel 5 Wet veiligheidsregio's. Ook uit de brief van het Ministerie van justitie en Veiligheid van 26 augustus 2022 blijkt dat het Rijk de situatie als opvangcrisis bestempeld en zijn hiervoor maatregelen in gesteld die in ieder geval gelden zijn tot 1 januari 2024. Nu de spreidingswet in stemming is gebracht is er nog geen uitspraak over verlengen van deze maatregelen gedaan.

Zie ook eerdere beantwoording van artikel 43-vragen van de VVD over opvang vluchtelingen Bosweg 't Zand van 12-04-2022. Met name vraag 1 over de gronden waarop bepaald is dat het een noodsituatie betreft.

2. Nu een mogelijke basis ontbreekt, op welke andere juridische gronden meent u de beslissing dan te mogen nemen?

Zie ook de beantwoording van vraag 1. De eerste grondslag voor het realiseren van de opvang komt vanuit de crisisstructuur. Daarnaast is in de nieuwsbrief van 22 december 2023 aan uw gemeenteraad al aangegeven dat naast het besluit van de burgemeester om het terrein ter beschikking te stellen aan het COA ook omgevingsvergunningstraject zal worden doorlopen. Hier ligt de verdere juridische basis voor het realiseren van de opvanglocatie.

3. Kunt u aangeven op welk moment de openbare orde in onze gemeente werd verstoord of wanneer daar ernstige vrees toe ontstond, waardoor de situatie als een crisis beoordeeld is en de burgemeester moe(s)t handhaven? Welke oplossing biedt de komst van een CNO in dit kader?

Zie het antwoord op vraag 1.

Op die grond is destijds ook aan de veiligheidsregio's verzocht om een coördinerende en faciliterende rol op zich te nemen om de opvanglocatie te kunnen bieden. Door het realiseren van een opvanglocatie wordt de burgemeester in Ter Apel en daarmee de vluchtelingen die daar in inhumane en onveilige omstandigheden worden opgevangen ontlast.

4. Kunt u aangeven op basis van welke verstoring in onze gemeente de commissaris van de koning werd benaderd om in te stemmen met de komst van een crisisnoodopvang?

Hierbij verwijzen wij nogmaals naar de beantwoording onder vraag 1. Daarnaast wordt de vluchtelingencrisis besproken op de provinciale regietafel asiel. Hier wordt samen met de commissaris van de koning gesproken over de aanpak van de vluchtelingen crisis.

Vanuit de gemeente Schagen is contact gezocht met de provincie om medewerking te verlenen aan de crisisnoodopvang door het afgeven van een ontheffing van het Bijzonder provinciaal landschap in het kader van de omgevingsvergunning die ook aangevraagd wordt.

5. Kunt u aangeven welke omstandigheden die genoemd worden in Artikel 5 van de wet Veiligheidsregio's in onze gemeente aan de orde was/zijn die het besluit van de burgemeester om een CNO toe te staan rechtvaardigt?

Voor de beantwoording verwijzen wij naar vraag 1. Zoals hierboven aangegeven betreft het hier een nationale (zelfs internationale) crisis. Hierdoor wordt het belang van één gemeente overschreden en is een gecoördineerde aanpak nodig. Gelet op het feit dat de spreidingswet (een van de maatregelen om de vluchtelingen crisis aan te pakken) nog niet van kracht is het op dit moment aan de gemeenten om snel te kunnen schakelen en een noodsituatie af te wenden.

6. Kunt u aangeven op welk moment zich een crisis in onze gemeente voordeed waarin een vitaal belang van onze samenleving is aangetast of dreigde te worden aangetast, of zich buitengewone omstandigheden voordeden in onze gemeente, waardoor een noodmaatregel zoals deze, ofwel snel ingrijpen van de burgemeester noodzakelijk was en die het besluit van de burgemeester rechtvaardigt?

Zie beantwoording vraag 5.

7. Kunt u onderbouwen welke andere artikelen dan artikel 172 uit de gemeentewet en artikel 5 van de Wet Veiligheidsregio's de keus van de burgemeester voor de komst van een CNO rechtvaardigen?

Naast de bovenstaande artikelen zullen wij volgens de omgevingswet nog een omgevingsvergunning aanvragen en door middel van een procedure van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) uitwerken.

8. Hoe wil het college verantwoording aan de raad afleggen, indien besloten wordt tot CNO of noodopvang?

Zoals in eerdere berichten is aangegeven, en nu ook al wordt gedaan wordt de gemeenteraad op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en besluiten die genomen worden. Dit wordt onder andere gedaan door middel van nieuwsberichten, raadsinformatiememo's en informatiedeling via de fractievoorzitters.

Overweging:

Tijdens het presidium van oktober 2023 gaf de burgemeester voor het eerst aan dat zij in gesprek was over de komst van een CNO in Schagen. Reeds anderhalve maand voordat de portefeuillehouder de fractievoorzitters informeerde over haar besluit voor de komst van een CNO, waren hierover dus al contact.

9. Een crisis is een situatie die zich onverwacht voordoet en om snel handelen vraagt, waarin een vitaal belang van de samenleving is aangetast of dreigt te worden aangetast. Het kan dan noodzakelijk zijn om op buitengewoon korte termijn een oplossing te vinden voor een noodsituatie. Dat kan betekenen dat sporthallen en tentenkampen gereserveerd en ingericht moeten worden. Kunt u aangeven waarom u de huidige situatie als noodsituatie betitelt, als deze al anderhalve maand voor de besluitvorming bekend is en er ruimschoots de tijd kan worden genomen om voorbereidingen te treffen voor een semi-permanent onderkomen?

Het realiseren van opvanglocaties vergt tijd. Dat merken wij nu ook weer in het realiseren van de opvanglocatie in Schagen. In beantwoording van vragen hierboven is al aangegeven waarom er hier sprake is en blijft van een noodsituatie. Er zijn immers niet genoeg opvanglocaties terwijl het aantal asielzoekers nog steeds toeneemt.

Overweging:

De Rijksoverheid biedt de handreiking crisis-noodopvang aan, welke voor alle gemeenten uitgangspunt is voor de lokale uitvoering: <https://vng.nl/sites/default/files/2021-10/handreiking-crisisnoodopvang.pdf>. Daarin geeft zij het advies om als richtlijn voor het gebruik van een specifieke locatie voor crisisnoodopvang een duur van 1 week te hanteren. Zo nodig kan deze duur één of twee maal verlengd worden met 24 uur. Hierbij is het advies om enkel in het uiterste geval de duur van zeven dagen met een of enkele dagen te verlengen. Het is belangrijk om in verband met zowel de bestuurlijke betrouwbaarheid als het maatschappelijke draagvlak hier uiterst terughoudend mee om te gaan.

10. In tegenstelling tot de handreiking van de Rijksoverheid en de definitie van het COA wordt voor de crisisnoodopvang in Schagen de termijn van 1 jaar genoemd. Hoe verklaart u dat?

Het klopt inderdaad dat de crisisnoodopvang termijnen die in de eerdere vluchtelingen crisis in 2015-2016 zijn aangehouden om periode van 11 dagen gaat. Echter is er na 2015-2016 door alle burgemeesters aangegeven dat deze vorm van crisisnoodopvang niet humaan is. Het betekent namelijk concreet dat de vluchtelingen iedere 11 dagen van opvanglocatie moeten verhuizen, van sporthal naar sporthal. Het steeds maar opnieuw inrichten van sporthallen kost tijd maar ook veel geld en doet het psychisch welbevinden van mensen geen goed. In deze crisis is dus besloten om voor langere periode een crisisnoodopvang in te richten.

Vanuit de ombudsman is ook aangegeven dat het opvangen in sporthallen niet humaan en mensonterend is. Het onderzoek van 27 juni 2023 schenkt aandacht aan de rechten van vluchtelingen. Onderstaande link naar het onderzoek. <https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/onderzoek/20230072%20De%20crisis%20vorbij.pdf>

11. Waarom wordt bij voorbaat gesproken over het verlengen van de crisissituatie naar een noodsituatie, waarbij de duur van 1 jaar wordt verlengd tot 5 jaar?

Er is niet gesproken over verlengen van de crisissituatie maar het COA heeft gevraagd of wij ook voor langere periode opvang willen bieden door middel van een noodopvanglocatie. Dit zijn 2 verschillende procedures en een noodopvang valt onder een andere bevoegdheid.

12. In welke mate betreft het dan nog een crisisnoodopvanglocatie?

Bij een crisisnoodopvanglocatie wordt gewerkt met kortere perioden, tenten/paviljoens en minder voorzieningen. Dat is in het geval van Schagen Oost ook het geval. Bij Een noodopvanglocatie moet aan andere eisen worden voldaan. Het gaat hierbij om tijdelijke woonruimtes in de vorm van containers en diverse faciliteiten op het terrein.

Overweging:

Het COA hanteert de volgende definitie voor de tijdelijke gemeentelijke opvang (voorheen crisishulpverlening (CNO)): korte opvang in ruimtes die de overheid meestal inzet bij een ramp of crisis. Vervolgens zegt het COA: de locaties worden beheerd door gemeenten. Gemeenten voeren op deze locatie zelf het dagelijkse beheer, soms in samenwerking met derde partijen".

13. Dit lijkt in tegenspraak met uw besluit van 30 oktober jl, immers daarin stelt u dat: "De exploitatie van de locatie zal geheel verzorgd worden door het COA". Hoe verklaart u deze tegenstelling?

Wij hebben in dit geval afspraken kunnen maken met het COA over het beheer van deze locatie. Het is inderdaad niet gebruikelijk dat het COA het beheer op deze locaties voert.

Overweging:

Schagen-Oost bevindt zich in Bijzonder Provinciaal Landschap.

14. Op welke wijze is de Provincie Noord-Holland betrokken bij uw besluit en in hoeverre is de Provincie Noord-Holland voornemens om het terrein te ontdoen van de BPL-status?

De burgemeester heeft de commissaris van de koning geïnformeerd. Daarnaast hebben wij bij de Provincie een tijdelijke ontheffing aangevraagd voor de periode van 1 jaar CNO. GS zal hier zo spoedig mogelijk een beslissing op nemen.

Overweging:

Meerdere omwonenden stuurden reeds een brief om hun zorgen uit te spreken en vragen te stellen.

15. Op welke termijn kunnen zij inhoudelijk antwoord op hun vragen verwachten?

Er eind december een informatieve brief verstuurd aan de inwoners over het proces. Hierbij is ook aangegeven dat er een vergunning procedure gevolgd gaat worden. Daarnaast zijn de meeste vragen die gesteld zijn beantwoord.

16. Indien u uw maatregelen voortzet, op welke wijze worden zij de komende jaren dan geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom de CNO?

De omwonende worden op dit moment geïnformeerd via een nieuwsbrief met recente ontwikkelingen. Deze worden ook op de website geplaatst. Daarnaast worden de omwonenden in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen.

17. Welk onderzoek is verricht naar een alternatieve locatie? Richtte dit onderzoek zich op locaties binnen onze gemeentegrenzen of ook daarbuiten? Wat waren daarvan de resultaten?

Onderzoek heeft plaats gevonden naar locaties waar de gemeente nog grond in eigendom heeft en direct beschikbaar is. In dit onderzoek is rekening gehouden met de randvoorwaarden die nodig zijn om een CNO te kunnen realiseren. Denk hierbij aan voldoende ruimte, voorzieningen en een goede verdeling van opvang door de hele gemeente.

18. Hoe verhoudt uw besluit zich met het planologisch regiem van het betrokken gebied en idem het budgetrecht van de raad.

Voor dit antwoord verwijst ik u naar vraag 7.

De financiering van de CNO zal door het COA worden gerealiseerd. De gemeente zal de kosten direct factureren naar het COA.

19. Als u dit proces doorzet, welk financieel risico loopt de gemeente dan in de breedste zin des woords?

De kosten voor het realiseren van de opvanglocatie worden betaald door het COA.

20. Als u dit proces doorzet, op welk moment geeft u de gemeenteraad de gelegenheid tot het aanleveren van wensen en bedenkingen?

Zoals in eerdere berichtgeving al is aangekondigd is onderzocht welke vergunningprocedure doorlopen moet worden voor de realisatie van een opvanglocatie. Doordat de nieuwe omgevingswet per 1 januari 2024 in werking is getreden is het nu noodzakelijk om een omgevingsvergunning af te geven voor een buitenplanse omgevingsactiviteit (BOPA). Het COA dient hiervoor een aanvraag om tijdelijk voor de duur van één jaar een opvanglocatie in Schagen te exploiteren.

Advies gemeenteraad

Onder de BOPA moeten wij u als gemeenteraad om een advies vragen over deze omgevingsactiviteit.

Volgende week ontvangt u de aanvraag voor de omgevingsvergunning met alle bijbehorende stukken. De vergunningaanvraag wordt op 2 februari a.s. in het college behandeld. Op 7 februari 2024 wordt u in de gelegenheid gesteld om tijdens een ingelaste raadsvergadering een advies uit te brengen op de vergunningaanvraag.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schagen,

gemeentesecretaris

burgemeester

Mevrouw E.C. van der Bruggen

Mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen